

**สภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเดชอุดม
จังหวัดอุบลราชธานี**

**The State and Problem of Total Quality Management Administration in
Non-Formal and Informal Education Det Udom District,
Ubon Ratchathani Province**

ภัททิรา ประทุมมา

Pattira Pratumma

มหาวิทยาลัยราชธานี

Ratchathani University, Thailand.

Email: pattira_p@hotmail.com

Received October 27, 2020; Revised April 16, 2021; Accepted April 23, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ ด้านการศึกษาและการอบรม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0

คำสำคัญ: สภาพปัญหา; การบริหารแบบมุ่งคุณภาพ; ผู้บริหาร

Abstract

The purposes of this research were to examine the state and problems of total quality management administration and to compare the problem of total quality management administration in non-formal and informal education Det Udom district Ubon Ratchathani province as classified as work status. The sample in the research was 60 teachers and support personnel in non-formal and informal education Det Udom district Ubon Ratchathani province. The instruments were 5-point rating scale questionnaires with a reliability level of 0.92. The statistics used in data analysis consisted of percentage, mean, standard deviation, and F-test. The results findings were as follows:-

1. The state of total quality management administration was found to be performed at a higher level both overall and in each aspect.
2. The problem of total quality management administration was found to be performed at a moderate level both overall and in each aspect.
3. Comparison and Problems of total quality management administration in non-formal and informal education Det Udom district Ubon Ratchathani province as classified as work status were different with the statistical significance level of .05.

Keywords: State and Problems; Total Quality Management; Administrator

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การสร้างความเจริญก้าวหน้า และสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาตินั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 80 วรรค 3 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษา โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สถาบันพระปกเกล้า, 2561)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถผลิตคนออกสู่สังคม สามารถนำความรู้ที่ตนเองได้รับไปช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิตได้อย่าง

เหมาะสมและสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของประเทศจึงขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา สถานศึกษาจะอยู่รอดและมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าการบริหารงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดและวัดความสำเร็จกับวัตถุประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถวัดได้จากการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา การพิจารณาความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา จนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน (จร สุนทรายุทธ์, 2551) ผู้บริหารในฐานะผู้นำของครูในโรงเรียนนั้นจะต้องเป็นครูที่ดีด้วย การสอนในยุคใหม่จะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ ในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารและครูจะต้องเน้นการคิด การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้ได้องค์ความรู้ใหม่ และสามารถบูรณาการความรู้เดิมและของใหม่เข้าด้วยกัน (Damnoen & Phumphonkhochasorn, 2020) ดังนั้นการบริหารงานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ผ่านผู้บริหารที่ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม และมีกระบวนการการสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน (ธงธิภา วันแก้ว และคณะ, 2563) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรคิดค้นและปรับปรุงสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ให้มีความสำคัญกับการจัดการความรู้ นำระบบเครือข่ายและระบบเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (ปรีวัฒน์ ยืนยิ่ง, 2563) สนับสนุนด้านความรู้ความสามารถ และด้านข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี เพื่อนำมาบริหารในสถานการณต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (อดุล โตเขียว และ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ, 2563)

การศึกษานอกโรงเรียนเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาได้มีการแยก การศึกษานอกโรงเรียน(กศน.) ออกจากกรมสามัญศึกษาและจัดตั้งเป็น “กรมการศึกษานอกโรงเรียน” จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการยุบรวมกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ จากเดิม 14 กรม เหลือเพียง 5 สำนักงาน ทำให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนถูกยุบรวมเป็นสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551สำนักฯ จึงปรับภารกิจเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Office of Non-Formal and Informal Education Promotion Act, 2008) ปัจจุบันหน่วยงานที่ดูแลการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นสถาบันส่งเสริมความรู้อย่างเป็นระบบ การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นศูนย์ฝึกอบรมทักษะอาชีพ (บุศรา นิยมเวช, 2563) ปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบันเกิดจากสภาพปัญหาทางด้านระบบบริหารและการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง แม้จะมีการมอบอำนาจไว้ เพียงบางเรื่อง การกระจายอำนาจยังมีน้อย ในการ

บริหารงานโดยเฉพาะในด้านนโยบายและแผน งบประมาณและความไม่ต่อเนื่องของแผน เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงและทางการเมือง ทำให้เกิดความสูญเปล่าทั้งในด้านทรัพยากรและก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องหลายประการ สภาพปัญหาการบริหารและการจัดการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับดี จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2561 โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ (การศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีค่าเฉลี่ยระดับดี

สภาพและปัญหาดังกล่าว จึงศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้กับสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา เกิดความชัดเจนในด้านนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ สามารถยืนยันได้ว่าสถานศึกษาที่มีการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรจะส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา และได้รับความเชื่อถือ ยอมรับไว้วางใจจากสาธารณชนเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี และเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของไทยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแบบคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ ครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 71 คน คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สถานภาพของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

2. สภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. สถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน

2. สภาพและปัญหาการบริหารศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวคิดการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร จำนวน 7 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อเพียงระดับเดียว คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ข้อคำถามครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการศึกษาและการอบรม 3) ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร 5) ด้านการพิจารณาความดีความชอบ 6) ด้านการใช้กระบวนการควบคุมทางสถิติและ 7) ด้านการทำงานเป็นทีม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)
2. หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อตามวิธีของเพียร์สัน โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ F-test

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ ด้านการศึกษาและการอบรม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายของการ

ปฏิบัติงานชัดเจน ผู้บริหารมีการออกคำสั่งมอบหมายงานอย่างเคร่งครัด และผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

2) ด้านการศึกษาและการอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เว้นแต่ข้อที่ว่า มีการติดตาม ตรวจสอบภายหลังการอบรมให้ความรู้กับครูอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ สนับสนุนการพัฒนาความสามารถของครู การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา และมีการส่งเสริมสนับสนุน จัดอบรมให้ความรู้กับครูจัดทำสื่อการสอน

3) ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีการกำจัดข้อผิดพลาดเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด และผู้บริหารกระจายอำนาจการบริหารแก่ผู้ร่วมงานภายในองค์กร

4) ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เว้นแต่ข้อที่ว่า ผู้บริหารมีการประสานงานที่ดีกับผู้ได้บังคับบัญชาทุกฝ่าย อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารให้ความเป็นมิตร แสดงความมีน้ำใจ และความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ได้บังคับบัญชาทุกฝ่าย และผู้บริหารให้ความรู้ข้อมูล และข่าวสารที่ทันสมัยแก่ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้เหมาะสมกับความคิดเห็นที่แตกต่างกันแต่ละบุคคล

5) ด้านการพิจารณาความดีความชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารร่วมชื่นชมผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและผู้บริหารใช้หลักนิติธรรมในการปกครองผู้ได้บังคับบัญชา และผู้บริหารมีความเที่ยงธรรมต่อผู้ได้บังคับบัญชาทุกฝ่าย โดยไม่แบ่งแยก

6) ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความสามารถและขอบข่ายของงานที่ได้รับมอบหมาย

7) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารหลอมรวมแนวคิดของครูทุกคนให้เป็นหนึ่งเดียว เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานผู้บริหารจะใช้วิธีประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีการแก้ไข และผู้บริหารให้ความสำคัญกับแนวคิดของครูทุกคน

2. ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ ด้านการศึกษาและการอบรม ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านภาวะผู้นำ และด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการออกคำสั่งมอบหมายงานอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงานชัดเจน และผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

2) ด้านการศึกษาและการอบรม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมสนับสนุนจัดอบรมให้ความรู้กับครูจัดทำสื่อการสอน และสรรหาครูและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของผู้เรียน

3) ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ การบริหารงานตามตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบของครู ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานของครูอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ และมีการกำจัดข้อผิดพลาด เพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

4) ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารเพื่อให้ผลงานออกมาดีและผู้บริหารมีการประสานงานที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกฝ่าย ผู้บริหารระบุดีประสงค์หลักในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ชัดเจนและผู้บริหารให้ความเป็นมิตร แสดงความมีน้ำใจ และความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกฝ่าย ผู้บริหารให้ความรู้ ข้อมูล และข่าวสารที่ทันสมัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ

5) ด้านการพิจารณาความดีความชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารร่วมชื่นชมผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและผู้บริหารใช้หลักนิติธรรมในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารมีความเที่ยงธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกฝ่าย โดยไม่แบ่งแยก

6) ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ มีการรายงานประจำปีจากการประเมินตนเอง

รายงานต่อต้านสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณะ และผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความสามารถและขอบข่ายของงานที่ได้รับมอบหมาย

7) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารหลอมรวมแนวคิดของครูทุกคนให้เป็นหนึ่งเดียว เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานผู้บริหารจะใช้วิธีประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาวิธีการแก้ไข และผู้บริหารให้ความสำคัญของการมีความรู้สึกร่วมกัน

3. ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ ด้านการศึกษาและการอบรม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน และด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการประสานงานกันแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมการทำงานซึ่งกันและกันเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ และยังมีการให้รางวัลเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพราะว่าการให้รางวัลเป็นอำนาจในการให้คุณให้โทษในด้านทรัพยากรหรือสิ่งของที่ผู้อื่นพึงอยากได้ เป็นอำนาจที่ผู้บริหารทุกคนแสวงหา เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้บุคคลในองค์กรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน เพื่อให้งานมีผลผลิตเพิ่มขึ้น การให้รางวัลอาจออกมาในรูปแบบของการยกย่อง การให้โบนัสประจำปีการเลื่อนตำแหน่งหรือการเปลี่ยนตำแหน่งไปสู่ตำแหน่งที่สูงกว่าตามที่บุคคลต้องการ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2551) การให้รางวัลเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่ง เพื่อจูงใจให้พนักงานมีผลการปฏิบัติงานตามที่องค์การประสงค์โดยการให้รางวัลขององค์กรนั้น จะตอบสนองความต้องการทั้งของพนักงานและขององค์กรได้อย่างเหมาะสม (พิชิต เทพวรรณ, 2554)

2. ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ ด้านการศึกษาและการอบรม ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ตามลำดับ น่าจะเป็นเพราะปัจจุบันสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จของกิจกรรม

ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของวีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2551) ที่กล่าวว่า การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย ตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จของกิจกรรมการจัดเก็บข้อมูลและเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การวัดผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้องค์การและผู้ปฏิบัติงานได้รับข้อมูลและสารสนเทศย้อนกลับที่แสดงถึงผลสำเร็จของการดำเนินงาน ปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรและองค์การเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการบริหาร การพัฒนาองค์การ รวมทั้งช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2554) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะ มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์การ

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีสถานภาพต่างกันทำให้มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรต่างกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อจำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องพร้อมด้วยองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการศึกษาและการอบรม 3) ด้านโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุน 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร 5) ด้านการพิจารณาความดีความชอบ 6) ด้านการใช้กระบวนการควบคุมทางสถิติและ 7) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้บุคคลในองค์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

สรุป

การบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอรรถาธิบายอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรมีความเป็นผู้นำ มีความสามารถและมีประสิทธิภาพ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามารถในการสื่อสารทั้งภายในและระหว่างองค์กรในขณะเดียวกันสามารถสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการทำงานร่วม เพื่อนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าและลดปัญหาความขัดแย้งในการประสานงานกับบุคคลรอบข้าง ผู้บริหารควรมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อคงความสามารถในการทำงานให้กับองค์กรตลอด ควรจำเป็นต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม มีการสร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาการทำงานเป็นทีม จากความร่วมมือ ร่วมใจกันในการทำงาน เพราะว่าหากองค์กรใดสามารถพัฒนาทีมงานที่แข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ องค์กรนั้นย่อมที่จะเจริญก้าวหน้า

ปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้กระบวนการทางสถิติ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการจัดฝึกอบรมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะ มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องคำนึงสถานภาพของแต่ละบุคคล เพื่อการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
2. ควรมีการศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพของสภาพและปัญหาการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. ค้นเมื่อ 8 เมษายน 2563, จาก <http://www.nfe.go.th/onie2019/index.php/about-us/strategic-operations-focus.html>
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). *การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม, 2554
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ. (2545). *TQA กลยุทธ์การสร้างองค์การคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท.
- ธงธิดา วันแก้ว และคณะ. (2563). *ภาวะผู้นำในศตวรรษหน้าของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศิลปการจัดการ, 4(2), 399-408.*
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- บุศรา นิยมเวช. (2563). *บทบาทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตกรุงเทพมหานครต่อการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(2), 633 – 645*
- ปรีวัฒน์ ยืนยั้ง. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 4(3), 330-344.*
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์: แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความสำเร็จของการแข่งขัน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วีระยุทธ ชატะกาญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2561). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อดุล โตเขียว และ นิษฐ์วดี จิโรจน์ภิญโญ. (2563). *รูปแบบผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. วารสารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(2), 515 – 526.*
- Damnoen, P.S.P. & Phumphongkhochasorn, P. (2020). National Educational Standards and Educational Administration to Comply with International Standards. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures, 4(1), 31-39.*

Office of Non-Formal and Informal Education. (2008). *Documentation, Principles, and Concepts for Formal Education Operations: Non-Formal Education*. Bangkok: Educational Supervisor Unit Office of Non-Formal and Informal Education.